

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Ректор НУБіП України

С. Ніколаєнко
2023 р.

**ПРОГРАМА
ДОДАТКОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ**
для вступників на освітньо-наукову програму «Професійна освіта»
підготовки фахівців PhD доктор філософії
зі спеціальності 015 «Професійна освіта»

Голова комісії

/Шинкарук В.Д./

Гарант освітньо-наукової програми

/Амеліна С.М. /

Київ – 2023

Теоретичні основи професійної педагогіки

Основні категорії професійної педагогіки, їх характеристика. Управління закладами освіти. Формування особистості майбутнього фахівця у закладах вищої освіти. Поняття про педагогічний процес. Структура педагогічного процесу. Навчання і виховання як підсистеми педагогічного процесу. Принципи цілісного педагогічного процесу. Етапи, закони і закономірності педагогічного процесу. Учіння як специфічний вид діяльності студентів. Процес навчання як цілісна система. Педагогічні технології в сучасній світовій і вітчизняній освіті. Сучасні інноваційні технології творчого розвитку особистості.

Зміст загальної та професійної освіти. Принципи і критерії відбору змісту освіти. Сутність стандартизації сучасної освіти. Навчальний план, навчальна програма як нормативні документи, що відображають зміст освіти. Модель діяльності фахівця і зміст професійної підготовки. Вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду в системі професійної освіти. Інноваційні процеси в розвитку професійної освіти. Класифікація основних інновацій. Сутність та основні завдання інноваційного освітнього проекту. Теорія і методика виховної роботи у професійних навчальних закладах. Методи, форми і технології виховання у професійній педагогіці.

Неперервна професійна освіта

Неперервна освіта як філософська і педагогічна категорія. Фундаментальні принципи розвитку сучасної освіти. Національна освіта як соціокультурне явище. Освіта в контексті глобалізації. Технологізація освіти як історична неперервність. Організаційно-педагогічні засади ступеневої освіти в Україні. Тенденції розвитку неперервної освіти в Україні. Неperервна освіта як світова тенденція. Світові тенденції в організації неперервної освіти.

Ступенева освіта та шляхи її впровадження в практику. Система освіти України. Вища освіта. Післядипломна освіта. Дистанційна освіта. Самоосвіта. Освіта дорослих. Андрагогіка як наука про освіту дорослих. Професійне навчання на виробництві.

Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. Акмеологія професійної освіти в контексті методології сучасної науки.

Основні принципи навчання, їх класифікація та характеристика. Закономірності навчання. Загальні методи навчання. Класифікація методів навчання. Критерії вибору методів навчання студентів. Підходи до класифікації методів і засобів навчання. Критерії вибору методів навчання студентів. Методи контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів. Суть і основні форми контролю у закладах вищої освіти. Оцінювання знань, умінь і навичок учнів (студентів). Моніторинг якості знань, умінь і навичок студентів. Індивідуальна робота з учнями. Форми та методи активізації індивідуальної роботи.

Методика професійної освіти

Дидактичні особливості викладання навчальних дисциплін. Категорії дидактики. Провідні дидактичні принципи. Загальні і спеціальні методи навчання. Класифікація методів навчання. Основні форми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Зміст діяльності викладача в навчальному процесі. Психолого-педагогічні вимоги до лекції в сучасній системі професійної освіти. Організація роботи студентів на інтерактивній лекції. Мета та функції практичних занять. Форми семінарських занять, методичні вимоги до їх підготовки та проведення. Лабораторне заняття, його мета і особливості побудови, підготовка, методика проведення. Інноваційні підходи до підготовки та проведення навчальних занять у системі професійної освіти. Особливості використання мультимедійних засобів під час вивчення навчальних дисциплін. Самостійна робота студентів в системі професійної освіти. Методичні прийоми активізації самостійної роботи. Організація і контроль самостійної діяльності студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання. Навчальна і виробнича практика студентів в системі професійної підготовки. Науково-дослідна робота студентів, принципи і форми її організації. Інтеграція навчальної і наукової діяльності.

Базовий і варіативний компоненти у змісті освіти. Шляхи і засоби усунення, дублювання навчального матеріалу. Новітні інформаційні технології в навчанні. Методи та прийоми диференційованого вивчення навчальних дисциплін. Організація навчальної діяльності студентів з використанням методів проблемного навчання. Організація самостійної роботи студентів. Оцінка якості проведення навчальних занять. Планування діяльності викладача та студентів на лекційних і практичних заняттях. Проблеми формування мотивації учіння студентів.

Організація освітнього процесу у закладах вищої освіти

Форми організації освітнього процесу. Нормативно-правове регулювання організації освітнього процесу у закладах вищої освіти. Організація навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. Форми організації навчання, їх характеристика. Аудиторні та позааудиторні форми навчання. Інтенсифікація й активізація навчального процесу. Вибір оптимального поєднання методів навчання. Диференційоване навчання. Проектна форма навчання. Особливості використання інтерактивних форм і методів навчання та їх різновиди. Умови впровадження освітніх інновацій у освітній процес. Характеристика навчальних планів, програм, посібників і підручників.

Управління закладами професійної освіти

Поняття управління освітніми системами в педагогічній науці та менеджменті освіти. Принципи управління освітніми системами. Управління закладом професійної освіти: призначення, мета, процес, система, механізм. Управлінська культура керівника закладу, її основні компоненти. Управління якістю професійної освіти. Стан, основні принципи і підходи до підвищення якості підготовки фахівців.

Порівняльна професійна педагогіка

Діяльність провідних міжнародних організацій у сфері освіти. Загальна характеристика суперечностей і перспектив розвитку систем професійної освіти у сучасному світі. Загальні тенденції реформування сучасних систем

професійної освіти. Пошуки ефективних форм навчання в зарубіжній вищій школі.

Організація педагогічного дослідження та обробка його результатів
Фундаментальні, прикладні, порівняльні дослідження. Педагогічний експеримент і його основні етапи. Композиція дисертаційної роботи. Методи педагогічних досліджень. Об'єкт і предмет, мета та завдання дослідження. Теоретична та методологічна основи наукової роботи. Вивчення літератури і відбір фактичного матеріалу. Теоретичний аналіз і синтез як методи педагогічних досліджень. Співбесіда й анкетування як методи педагогічних досліджень. Методи тестування в педагогічних дослідженнях. Основні етапи експериментальної роботи з перевірки навчальних планів і програм. Констатувальний та формувальний етапи експерименту. Вибірковий метод у педагогічних дослідженнях. Методи оброблення наукового матеріалу. Лінійний коефіцієнт кореляції Спірмена. Середня похибка середньої вибіркової величини. Вибірковий метод у педагогічних дослідженнях. Математично-статистичні методи оброблення експертних оцінок.

Рекомендована література

1. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої системи освіти: монографія. К.: Атіка, 2008. 684 с.
2. Біла книга національної освіти України / Т.Ф.Алексеєнко, В.М.Аніщенко, Г.О.Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В.Г. Кременя; НАПН України. К.: Інформ. системи, 2010. 342 с.
3. Власова О.І., Марушкевич А.А. Основи психології та педагогіки: Підручник. Київ: Знання, 2011. 333 с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посіб. 4-те вид., К.: Академвидав, 2012. 616 с.
5. Гнезділова К.М., Касярум С.О. Моделі та моделювання у професійній діяльності викладача вищої школи: навч. посібник. Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А., 2011. 124 с.

6. Доброскок І.І. Педагогіка професійної освіти: навч. посіб. К: Педагогічна думка, 2016. 120 с.
7. Жигірь В.І., Чернега О.А. Професійна педагогіка: Навчальний посібник / За ред. М.В. Вачевського. К.: ТОВ «Кондор», 2012. 336 с.
8. Закон України «Про Вищу освіту» / Сайт Верховної Ради в Україні [Електроний ресурс] Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
9. Інноваційна спрямованість змісту і технологій освіти / Біла книга національної освіти України / Т.Ф.Алексеєнко, В.М.Аніщенко, Г.О.Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В.Г. Кременя; НАПН України. К.: Інформ. системи, 2010. 342 с.
10. Козяр М.М., М.С. Коваль. Педагогіка вищої школи: навч. посіб.: К.: Знання, 2013. 327с.
11. Комп'ютерно орієнтовані засоби та мультимедійні технології навчання: навч. посіб. / за ред. О. В. Шестопалюка ; авт. кол.: Р. С. Гуревич, Л. Л. Коношевський, О. Л. Коношевський. Вінниця: Планер, 2012. 619 с.
12. Корбутяк В.І. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2010. 176 с.
13. Курлянд З. Н., Осипова Т. Ю., Гурін Р. С. та ін. Теорія і методика професійної освіти: навч. посіб. Київ: Знання, 2012.
14. Мокін Б. І., Мокін О. Б. Методологія та організація наукових досліджень. Вінниця: ВНТУ, 2014. 180 с.
15. Ніколаєнко С.М. Інноваційний розвиток професійно-технічної освіти в Україні. К.: Книга, 2007. 232 с.
16. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
17. Педагогічні технології: теорія та практика: навч. посіб. / За ред. проф. М.В. Гриньової; Полт. держ. пед. ун-т. ім. В.Г. Короленка. П., АСМІ: 2004. 180 с.

18. Петренко Л. М., Козак А. Р., Коваленко С. П. Професійна освіта і навчання в Україні: сучасні технології управління. Д.: ІМА-прес, 2011. 152 с.

19. Професійна освіта: теоретичні та практичні аспекти формування компетентності майбутніх фахівців: Монографія / Авт. кол. І.І.Доброскок, О.М.Барно, В.В.Різник та ін./ За заг. ред. проф. І.І.Доброскок. В КСВ, 2015. 320 с.

20. Професійно-педагогічна освіта: сучасні концептуальні моделі та тенденції розвитку: Монографія / Авт. кол. О.А. Дубасенюк, О.Є. Антонова, С.С. Вітвицька, Н.Г. Сидорчук, О.М. Спирін, Н.В. Якса та ін. / За заг. ред. проф. О.А. Дубасенюк. Вид. 2-е, доп. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. 396 с.

21. Словник термінів з професійної освіти / авт.. кол. за заг. ред. О.І Шапран. Переяслав-Хмельницький: В КСВ, 2013.

22. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Серія «Альма-матер», 2012. 428 с.